

# De onverbreekelijke band tussen Brussel en Vlaanderen

Ook bij Vlaamse onafhankelijkheid

*De boodschap dat de (economische) band tussen Vlaanderen en Brussel onverbreekelijk is, ook bij Vlaamse onafhankelijkheid, is een moeilijke boodschap omdat de juiste conclusie slechts kan getrokken worden na het begrijpen van de wederzijdse mechanismen. De motivatie waarom Brussel niet loslaten, is modern, open, complexloos, offensief en toekomst gericht.*

## 1. Brussel is een economische troefkaart maar benut onvoldoende de geboden kansen<sup>1</sup>

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de rand rond Brussel oefenen een grote aantrekkingskracht uit op het buitenland, vooral op buitenlandse investeerders en dienstverleners. Zo is Brussel de 4de Europese zakenstad, 15de zakenstad van de wereld (Antwerpen 96ste). Brussel telt 1800 buitenlandse ondernemingen met samen 230 000 jobs. De EU genereert 55 000 jobs.

## 2. Brussel is belangrijk voor Vlaanderen<sup>1</sup> Economisch

De economische activiteit van Brussel straalt af op de Vlaamse Rand en op heel Vlaanderen.

Dit blijkt uit de werkgelegenheids groei. De economische activiteit van Brussel leidt vooral tot groei in de Vlaamse Rand. Het aandeel van het arrondissement Halle-Vilvoorde in het BBP van Vlaanderen is 11% (Antwerpen 19,8%, Gent 8,6%, Kortrijk 4,8%).

Brussel telt 235 000 pendelaars uit Vlaanderen, meer dan de volledige werkgelegenheid van het arrondissement Antwerpen. Het maakt deel uit van de Vlaamse Ruit (Brussel-Gent-Antwerpen en Leuven) met als ruggengraat de as Brussel-Antwerpen. Brussel raakt steeds meer verbonden met Antwerpen en een hele reeks nieuwe projecten versterken dit. De Vlaamse Ruit is het enig Vlaamse stedelijk netwerk op internationaal topniveau (zoals Randstad-Holland en het Ruhrgebied).

Brussel heeft echter nood aan een economisch hinterland o.a. om bedrijven aan te trekken en om zijn werkzoekenden werk te bezorgen.

Het feit dat de economische activiteiten steeds meer verschuiven naar de Rand en dat de as Brussel-Antwerpen verder wordt ontwikkeld, maakt de verwevenheid van Brussel met de Vlaamse Rand en de Vlaamse Ruit steeds groter en dus ook de wederzijdse afhankelijkheid ervan.

### Venster op de wereld

Via Brussel heeft Vlaanderen een uitzonderlijk venster op de wereld, een internationaal podium. Het is één van de meest internationale en kosmopolitische plaatsen in de wereld. Een voorbeeld. Het Europees Parlement, het grootste kantorencomplex van Europa, telt jaarlijks 300 000 bezoekers. De UG en KUL, bijvoorbeeld, gebruiken dit podium. Met zulk internationaal podium in eigen land heeft men (mede)zeggingschap en prestige.

Brussel is tevens een ideale broeihaard voor clustering; het fysiek bij elkaar hokken van personen en organisaties met gelijkwaardige of aanvullende activiteiten die elkaar inspireren.<sup>2</sup>

### Internationale en multiculturele stad

Brussel is het perfecte labo voor de integratie van de andere culturen en kan inspireren tot meer openheid. The Size of Nations leert ons trouwens dat hoe kleiner het land, hoe meer openheid er nodig is ter compensatie van die beperkte grootte.

Een deel van de Vlaamse jeugd heeft, zo blijkt, die dosis internationaal Brussel meer dan nodig.

De aanwezigheid en kruising van diverse nationaliteiten en culturen - nergens in die concentratie te vinden - zorgen trouwens voor een uitgelezen bedding voor creativiteit, wat leidt tot een bruisend cultureel leven en een enorme economische meerwaarde. De creativiteitsfactor, motor voor de toekomstige groei, ligt in Brussel dan ook beduidend hoger dan in de rest van Vlaanderen.

### Vlaams Erfgoed

Brussel is historisch Vlaamse grond en ligt trouwens ingebed in Vlaanderen. Belangrijker is echter dat het Vlaams erfgoed in Brussel, roerend en onroerend, van wereldklasse is en een verlies daarvan onbetaalbaar is.

### 3. Vlaanderen moet zich inlaten met Brussel

Brussel is te belangrijk voor Vlaanderen om Brussel (alleen) aan anderen over te laten. Stellen dat Vlaanderen volledig los van Brussel ook ten volle zal genieten van de Brusselse centrumfunctie is een grote gok.

Vandaag leidt de concurrentie tussen Brussel en Vlaanderen al tot grote schade (GEN, Zaventem, werkloosheid). De banden verder doorknippen zal die schade vergroten waardoor beide er slechter van worden.

Bovendien is Brussel nu al veel te weinig geïnteresseerd in zijn economische en internationale functie. Waarom zou Brussel los van Vlaanderen investeren waar vooral Vlaanderen baat bij zou hebben?

Een scenario waarbij het bestuur van de kernstad en de randstad volledig gescheiden zijn, is nefast. Internationaal stelt men eerder het tegenovergestelde vast (Greater London, Parijs, Randstad Holland).

Dat Vlaanderen zich met Brussel inlaat, is de beste garantie dat de grote Brusselse werkloosheid omgebogen wordt tot een arbeidsreserve waaraan Vlaanderen, wegens de vergrijzing de komende jaren, grote nood heeft. Het is de beste garantie te vermijden dat door onderpresteren van Brussel de internationale instellingen verhuizen. Het is de beste garantie dat problemen als veiligheid, verpaupering, verstedelijking, verfransing terdege worden aangepakt indachtig het feit dat de uitwassen op dat vlak, zelfs met een staatsgrens tussen Vlaanderen en Brussel, door het vrij-verkeer-principe binnen de EU, Vlaanderen zullen besmetten.

Ten slotte kan verwacht worden dat de buitenlandse investeringen in de Vlaamse rand, die voor het grootste gedeelte geïnspireerd worden door de nabijheid van Brussel, sterk zullen terugvallen en plaatsvinden in Brussel zelf of het huidige Waals-Brabant, indien zou blijken dat Vlaanderen en Brussel (met Wallonië) twee verschillende landen zijn.

#### 4. Er zijn geen overtuigende redenen om Brussel los te laten (Sneller) onafhankelijk zonder Brussel?

Er wordt gesteld dat Brussel de Vlaamse onafhankelijkheid tegenhoudt.

Waarop is dit gesteund? In alle geval niet op wetenschappelijk onderzoek. Iedereen voelt echter wel aan dat dit argument vooral door de tegenstanders van onafhankelijkheid als dooddoener wordt gebruikt.

#### Brussel is een Franstalige stad en zijn gezagsdragers houden niet van Vlaanderen?

Brussel is geen Franstalige stad meer, maar een stad van minderheden waar het aantal ééntalig-Franstaligen (d.w.z. die thuis enkel Frans spreken) teruggelopen is tot 50%. Eén derde van de inwoners is momenteel uit het buitenland afkomstig en bijna honderd verschillende thuistalen kunnen worden geteld. De economische betekenis van de Nederlandstalige factor in Brussel kan als evenwaardig worden beschouwd aan de Franstalige factor. De Nederlandstaligen vormen weliswaar één van de minderheden, maar dit geldt enkel voor wat de woonfunctie betreft.

Het verleden toont dat zaken omkeerbaar zijn (evolutie in Vlaanderen in de 19de en 20ste eeuw, Berlijnse Muur, Voeren). Met een dynamische cultuurpolitiek in Brussel, gecombineerd met een wijziging in de staatsstructuur, is in Brussel veel mogelijk. Wie zijn geschiedenis kent, weet dat (Brusselse) gezagsdragers en bevolking snel kunnen bijdraaien indien de politieke context wijzigt.

Wanneer het Franstalig karakter een reden is om Brussel los te laten wat zijn de volgende stappen: de 6 faciliteitengemeenten en later misschien Halle of Zaventem?

#### Onvoldoende wederzijdse interesse tussen Vlaanderen en Brussel?

De interesseslinger vanuit Vlaanderen gaat vandaag duidelijk meer en meer in de andere richting (bv. Voka, UG, KUL, ...). Verlies ook niet uit het oog dat de afkeer voor de hoofdstad geen typisch Belgisch fenomeen is en dus niet louter met Brussel te maken heeft.

Ook in Brussel verandert de toestand: nog nooit volgden zoveel anderstaligen (volwassenen en schoolgaande jeugd) onderwijs in het Nederlands. Nieuwe generaties Franstaligen in Brussel geven aan dat zij meer vertrouwen hebben in een samenwerking met Vlaanderen dan met Wallonië.

Laat ons dus vandaag niet dezelfde historische fout maken als in het verleden waar op een moment dat de Vlamingen een meerderheid in het land begonnen te vormen, zij hun meerderheid in het Belgisch parlement vanuit een defensieve reflex hebben prijs gegeven.

#### Ierland en Rijsel als voorbeeld?

Ierland is inderdaad onafhankelijk geworden zonder 'Noord-Ierland' en Kortrijk en Rijsel werken inderdaad samen. De rol die Noord-Ierland voor Ierland speelt, is echter niet te vergelijken met de rol die Brussel voor Vlaanderen speelt. Net als de (economische) verstremgeling tussen Brussel en Vlaanderen niet te vergelijken valt met deze tussen Kortrijk en Rijsel.

#### Brussel kost Vlaanderen geld?

Om te weten of in een scenario van onafhankelijkheid Brussel aan Vlaanderen geld kost, moet onder meer rekening worden gehouden met de negatieve effecten voor Vlaanderen van een Brussel, los van Vlaanderen (zie 3 hiervoor). Is zulke berekening ooit gebeurd?



Maar wat ook het resultaat weze, wat te denken van een (toekomstige) staat die een deel van zijn bevolking, ter grootte van een belangrijke stad, zo in de steek laat?

#### 5. Vlaanderen staat veel sterker dan dat sommigen doorgaans menen

Een Vlaamse onafhankelijkheid leidt tot onderhandelingen met Wallonië en Brussel. Die zullen snel moeten verlopen voor de creditrating van de nieuwe staten, de toepasselijkheid van verdragen, het lidmaatschap van de EU, e.d. en handelen over staatsschuld, patrimonium, taxatieregels, steun aan Wallonië (vorm, duur) en dus ook over Brussel.

Brussel kan zich vooreerst vanuit internationaal staatsrechtelijk oogpunt niet zomaar losrukken van Vlaanderen gezien de grondwettelijke rechten die de Vlaamse gemeenschap in Brussel heeft. M.a.w. Brussel heeft voor elke oplossing Vlaanderen nodig. Brussel kan dus niet zomaar kiezen.

Vlaanderen heeft sterke troeven om Brussel in te palmen: rijkdom, ligging, sociaal-economisch model, het minste verlies voor Brussel aan economische activiteit en jobs. De steun van Vlaanderen aan een onafhankelijk Wallonië zal ook van een andere orde zijn indien Brussel kiest voor een staatsverband met Wallonië.

Wallo-Brux van vandaag is trouwens een poging tot verstandshuwelijk gezien de wederzijdse aversie tussen Wallonië en Franstalig Brussel, onder meer door het gebrek aan respect van Franstalige Brusselaars ten aanzien van de Walen.

Franstalig Brussel is objectief gesproken beter af met Vlaanderen en in Wallonië heerst een grote aversie ten aanzien van Brussel. Brussel loslaten, zou dus gelijk staan met een zoveelste nederlaag van diegenen die zich in zelfbeklag steeds verder terugtrekken (op provinciaal niveau). Vlaanderen is klaar om op basis van zijn objectieve sterkte, ook in Brussel, te gaan voor een offensieve strategie.

#### Slot

Kan Vlaanderen zonder Brussel? Natuurlijk. Of een onafhankelijk Vlaanderen niet beter af is met Brussel is echter de juiste vraag. Het antwoord is volmondig JA.

1 Zie ook 'Wat met Brussel' (Davidsfonds/WVB), Blz 53-58.

2 Het voorbeeld bij uitstek is Silicon Valley voor de IT-industrie.

Andere voorbeelden zijn bv. design (Milaan), mode (Parijs), financiën (London)



■ JOHAN VAN DEN DRIESSCHE  
VOORZITTER VTBKULTUUR  
ONDERVOORZITTER DENKGOEP IN DE WARANDE  
BESTUURDER VOKA-COMITÉ BRUSSEL